

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Сумського
державного університету

Василь КАРПУША

«11» березня 2024 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Рецензенти д.ю.н., проф. Сухонос В.В., д.ю.н. проф. Старинський М.В., д.ю.н., доц. Бондаренко О.С., розглянувши докторську дисертацію Миргород Валерії Валеріївни на наукові публікації, в яких відображені основні наукові результати докторської дисертації, прийняли такий висновок щодо дисертаційної роботи на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні»

1. Актуальність тематики дослідження. Дослідження теми «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» є вкрай актуальним. Адже, повномасштабне вторгнення Росії до України спричинило надзвичайну ситуацію, яка вимагає термінової мобілізації всіх можливих ресурсів. Важливою складовою цих ресурсів стала міжнародна технічна допомога. Адже, в умовах воєнного стану, саме міжнародна технічна допомога стає важливим інструментом для підтримки

оборозоздатності, надання гуманітарної допомоги та відновлення постраждалих територій. У зв'язку з цим, актуалізується питання наукового розроблення питань ефективного залучення, використання та контролю за такою допомогою.

Крім того, з урахуванням швидкого технологічного розвитку та змін у геополітичній ситуації, актуальність інноваційних підходів до залучення, використання та контролю міжнародної технічної допомоги стає критичною для успішного реагування на сучасні виклики та загрози. Тому, дослідження інноваційних підходів є нагальною потребою для підвищення ефективності цієї системи.

Більше того, оптимальне функціонування системи міжнародної технічної допомоги сприятиме зміцненню міжнародної співпраці та партнерських відносин України з іноземними донорами та організаціями. Адже, ефективні механізми взаємодії в рамках системи сприяють відкритому діалогу, обміну інформацією та узгодженню спільних дій, що зміцнює партнерські зв'язки. Успішне адміністрування міжнародної допомоги формуватиме імідж України як відповідального та передбачуваного партнера, що відкриває нові можливості для подальшої взаємодії. Завдяки позитивному досвіду співробітництва більше донорів та організацій розглядатимуть Україну як потенційного реципієнта своєї технічної допомоги.

Таким чином, дане дослідження має високу актуальність і практичне значення для налагодження результативного механізму залучення, використання та контролю за раціональним використанням міжнародної технічної допомоги з метою підтримки зусиль України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

2. Зв'язок роботи з державними чи галузевими науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною

допомогою в Україні» виконана в межах наукових напрямів Сумського державного університету. Робота відповідає Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року, пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки в Україні на період до 2023 року з розділу «Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держав» і Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки.

Дисертацію виконано в Сумському державному університеті. З урахуванням тематики дослідження дисертантка приймала участь у виконанні таких науково-дослідних робіт, зокрема:

- проєкт Міністерства освіти і науки України «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (реєстраційний номер 0118U003582);
- проєкт Національного фонду досліджень України «Розробка Концепції запровадження державної системи контролю за залученням та ефективним використанням міжнародної технічної допомоги в Україні на 2021-2025 рр.» (реєстраційний номер 2020.02/0137);
- проєкт Міністерства освіти і науки України «Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів в сучасних умовах трансформації нагляду і контролю щодо забезпечення економічної безпеки України» (реєстраційний номер 0122U000779);
- проєкт Міністерства освіти і науки України «Засади діяльності правоохоронних органів у сфері контролю за системою залучення і використання МТД: глобалізаційний вимір» (реєстраційний номер 0124U000635);
- проєкт Міністерства освіти і науки України «Корупція в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови: оптимальна модель протидії» (реєстраційний номер 0124U000556);

– в межах договору № БФ/24-2021 щодо «Виконання завдань перспективного плану розвитку наукового напрямку «Суспільні науки» у Сумському державному університеті».

3. Особистий внесок Миргород Валерії Валеріївни полягає в визначенні адміністративно-правових засад створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні. Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні.

В роботі окреслено історичні передумови становлення міжнародної технічної допомоги, уточнено сутність міжнародної технічної допомоги та здійснено бібліометричний аналіз розвитку досліджень з питань міжнародної технічної допомоги, визначено сильні та слабкі сторони існуючого законодавчого підґрунтя міжнародної технічної допомоги в Україні, узагальнено стратегічні напрямки залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні. Систематизація підходів до розуміння сутності міжнародної технічної допомоги, запропонованих вітчизняними та закордонними вченими, а також визначених в нормативно-правових документах засвідчила їх різноманітність, відсутність системності щодо трактування її передумов, ключових особливостей та наслідків. Проаналізовано стратегічні напрямки розвитку міжнародної технічної допомоги з часів незалежності України. Визначено п'ять концептуальних нормативно-правових документів, які визначали вектор розвитку сфери міжнародної технічної допомоги та залучення протягом: 1995-1997 рр., 2004-2007 рр., 2009-2012 рр., 2011-2016 рр. та 2013-2016 рр. Розглянуто теоретико-правові засади інституту міжнародного договору, проаналізовано міжнародні угоди у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги, укладені з країнами-донорами, досліджено адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги, здійснено

аналіз особливостей реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги, в рамках угод укладених між Україною та міжнародними організаціями. Обґрунтовані індивідуальні та спільні проблеми процесів залучення та використання МТД, а також з'ясовані наслідки до яких призводить їх системне нехтування. З урахуванням аналізу звітності міжнародних організацій, що займаються моніторингом та контролем МТД (Global Financial Integrity, Світовий банк, OLAF, USAID, JICA й інші) та оцінювання рівня впливу корупційного ризику на етапи прийняття рішень щодо залучення й використання МТД, доведено повну відсутність методичних засад щодо формалізації правопорушень в цій сфері в Україні. Запропоновано авторське визначення критеріїв оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні: це законодавчо закріплені кількісні та якісні показники діяльності реципієнтів й виконавців проєктів МТД щодо реалізації ефективного підходу використання ресурсів МТД, з метою забезпечення контролю за проєктами МТД, попередження правопорушень в цій сфері та виявлення головних проблемних питань, які перешкоджають отриманню очікуваних результатів. Встановлено, що адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання міжнародної технічної допомоги зазнавали значних трансформацій, а також характеризувались ексклюзивними особливостями. Ураховуючи активну співпрацю України з ЄС починаючи із 1994 р. (Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами ратифікованої Законом України від 10.11.1994 р. № 237/94-ВР), а також два переломні моменти їх зближення (Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 року №1629-IV; Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони ратифікованої Законом України № 1678-VII від 16.09.2014 року).

4. Основні положення та результати дисертаційного дослідження.

Основні наукові та практичні результати роботи доповідалися та обґрунтовувалися на наступних міжнародних науково-практичних, науково-теоретичних й наукових конференціях та науково-практичних круглих столах: I-VI Міжнародна науково-практична конференція «Реформація правової системи в контексті євроінтеграційних процесів» (м. Суми), Міжнародна науково-практична конференція «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку» (м. Харків), Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Львів), Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (м. Одеса), Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Харків), Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування» (м. Запоріжжя), Міжнародна науково-практична конференція «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Київ), I Міжнародна науково-практична конференція «Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики» (м. Київ), Міжвузівська науково-практична конференція здобувачів та викладачів закладів вищої освіти (м. Черкаси), Міжнародна науково-практична конференція «Korszerű Műszerek És Algoritmusai Tapasztalati És Elméleti Tudományos Kutatási» (м. Будапешт).

5. Достовірність положень, висновків та рекомендацій, що сформовані у дисертаційному дослідженні Миргород Валерії Валеріївни, сумнівів не викликають. Це обумовлено ґрунтовним попереднім теоретичним аналізуванням науково-методологічного базису, наявністю обширної бази статистичних індикаторів дослідження, використання широкого спектру методологічного інструментарію.

6. Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація Миргород Валерії Валеріївни містить нові наукові результати, а наукова новизна результатів дослідження полягає в розробці й обґрунтуванні адміністративно-правових засад щодо створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні. Найбільш вагомими результатами дослідження, які характеризуються науковою новизною, отримані особисто і виносяться на захист, полягають у наступному: вперше: 1) запропоновані адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, які враховують розширення існуючої нормативно-правової бази Законом України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні»; трансформацію інституційної основи сфери МТД закріпленням за новоствореним органом виконавчої гілки влади (Національне агентство з питань залучення) функцій координації роботи між донорами та бенефіціарами в межах процесу залучення МТД та регулювання відносини на етапі використання МТД; імплементацію інноваційної інтегральної системи контролю за МТД, яка охоплює суб'єктно-об'єктну підсистему, сукупність принципів, інструментів та важелів, що цілісно взаємодіють з метою забезпечення правильності дій та запобігання порушень законодавства в сфері МТД; 2) розроблено науково-методичні засади контролю за МТД в Україні, що характеризуються конгруентністю та взаємоузгодженістю таких складових як суб'єкти контролю (загальні та спеціальні органи контролю), предмет та об'єкт контролю, принципи реалізації контрольних заходів, узгодженість видів контролю за різними ознаками та їх закріпленість у правових документах відповідних рівнів нормативного забезпечення механізму контролю. Запропонована системи контролю за МТД в Україні дозволяє як виконувати номінальні контрольні-моніторингові завдання, так і забезпечувати реалізацію інституту покарання за вчинення правопорушень; 3) розроблено проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні», який визначає

правові основи організації та функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД, яку отримує Україна та складається з семи розділів: 1) загальні положення (базові дефініції, принципи, види, форми, порядок оподаткування); 2) Національне агентство з питань залучення МТД (адміністративно-правовий статус, структура, повноваження, права, порядок взаємодії); 3) МТД (мета, завдання, напрямки й способи залучення МТД); 4) система залучення, моніторингу та використання МТД (етапи, планування, акредитація донорів, виконавців); 5) оцінювання ефективності використання проєктів МТД в Україні (строки проведення, суб'єкти, об'єкти, інструменти оцінювання); 6) реєстр проєктів МТД (адміністрування, контроль, перереєстрація, анулювання); 7) прикінцеві положення (дата введення в дію);

4) запропоновано створення центрального органу виконавчої влади – Національного агентства з питань залучення МТД, який функціонально буде забезпечувати формування та реалізацію державної політики в сфері МТД та на який буде покладено завдання щодо залучення, моніторингу використання, проведення оцінки результатів виконання проєктів та їх ефективність, а також контролю за використанням МТД. Визначено, що організаційно та функціонально діяльність Національного агентства має координуватися КМУ через Міністерство економіки України, а правовий статус має базуватися й бути відображеним через чітке закріплення завдань, повноважень та прав у сфері МТД; 5) запропоновані методичні засади періодизації процесу становлення та подальшого розвитку МТД на основі опису базових нормативно-правових засад формування кожного етапу, ідентифікації реперних точок переходу від одного етапу до іншого, визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу. Це дозволило виділити нормативні особливості трансформації інституту МТД, визначити подальші вектори його розвитку, ідентифікувати вразливі місця для донорів та реципієнтів.

7. Практичне значення результатів дослідження. Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування в роботі окремих установ, що підтверджуються відповідними довідками та актами. Розроблений проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» та науково обґрунтовані рекомендації і висновки щодо побудови системи контролю за досліджуваною сферою враховані в роботі Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (довідка Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку). Рекомендації щодо взаємодії правоохоронних органів з бенефіціарами, реципієнтами, виконавцями проєктів міжнародної технічної допомоги враховані в роботі Окружної прокуратури міста Суми (довідка Окружної прокуратури міста Суми). Рекомендації щодо організації взаємодії бенефіціарів, реципієнтів та виконавців в межах реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в умовах воєнного стану, з метою ефективного використання ресурсів враховані в роботі Сумської міської військової адміністрації (довідка Сумської міської військової адміністрації).

8. За результатами дисертаційної роботи опубліковано 75 наукових праць загальним обсягом 49,16 друк. арк., з яких особисто автору належить 21,39 друк. арк., у тому числі 7 колективних монографій, 41 статей у наукових виданнях з економіки (з яких 29 статей у наукових фахових виданнях, 6 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та / або Web of Science, 2 – у зарубіжному виданні), 19 публікація у збірниках матеріалів конференцій.

9. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності. За результатами перевірки дисертаційної роботи Миргород Валерії Валеріївни на наявність ознак академічного плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism встановлено коректність посилань на першоджерела інформації для текстових запозичень, а також ілюстративного матеріалу. Не

виявлено випадків навмисних спотворень, ознак фальсифікації даних. З урахуванням цього, порушень академічної доброчесності не виявлено.

10. Відповідність фаху. Дисертаційна робота Миргород Валерії Валеріївни за темою, предметом, об'єктом дослідження та змістом визначених завдань, науковою новизною та практичними результатами, теоретико-практичною цінністю відповідає спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

У ході перевірки й обговорення дисертаційної роботи до неї не було висунуто жодних зауважень щодо суті самої роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертаційна робота Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» є завершеною науковою працею, що містить нові науково-обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати щодо розроблення адміністративно-правових засад створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні на основі дослідження положень доктринальних джерел, положень чинного вітчизняного й зарубіжного законодавства та практики їхньої реалізації. Робота характеризується єдністю змісту й послідовністю викладу матеріалу, відповідає принципам академічної доброчесності і свідчить про особистий внесок здобувачки в науку.

2. У 75 наукових працях дисертантки повною мірою висвітлено зміст дисертації Миргород Валерії Валеріївни, з них 7 колективних монографіях, 41 статей у наукових виданнях з економіки (з яких 29 статей у наукових фахових виданнях, 6 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та / або Web of Science, 2 – у зарубіжному виданні), 19 публікація у збірниках матеріалів конференцій.

3. Дисертація Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17.11.2021 р.

4. З урахуванням значення виконаної роботи та актуальності проведених досліджень дисертаційна робота Миргород Валерії Валеріївни на тему «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» рекомендується до представлення на розгляд у спеціалізовану вчену раду Д 55.051.07 на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Рецензенти:

Завідувач кафедри фундаментальної
юриспруденції та конституційного права

Сумського державного університету

доктор юридичних наук, професор

Володимир СУХОНОС

Професор кафедри адміністративного,

господарського права та

фінансово-економічної безпеки

Сумського державного університету

доктор юридичних наук, професор

Микола СТАРИНСЬКИЙ

Завідувач кафедри кримінально-правових

дисциплін та судочинства

Сумського державного університету

доктор юридичних наук, доцент

Ольга БОНДАРЕНКО